

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Narenciye, dünyada en çok üretilen meyve türüdür. Türkiye narenciye üreticisi durumunda bulunan 80'i aşkın ülke içinde dünyada, 12 inci, Akdeniz havzasında 5 inci sıradadır.

Ülkemizde yetiştirilen turunçgillerin en yaygın olanı portakal, limon ve mandalınadır.

İllere göre narenciye üretimi dağılımı; 2002 verilerine göre %29 Mersin, %2 Osmaniye, %28 Adana, %15 Hatay, %6 Muğla ve diğerleri şeklindedir.

Ürünlerin bir kısmı yurt içinde, bir kısmı da yurt dışına ihraç edilerek değerlendirilmektedir. Türkiye'nin 2002 yılı narenciye üretimi 2 milyon 493 bin ton olup, piyasa değeri 549 milyon dolardır. Türkiye'nin narenciye ihracatı geliri 2002 verilerine göre 253 bin 388 dolardır.

Ton başına ihracatçıya verilen destek primi, geçen yıla göre düşüktür. 2003 yılında portakala 40; limona 50 dolar prim verilirken, bu destek bu yıl portakalda 35, limonda 42 dolar olarak belirlenmiştir. Bu düşüş, ihracatı olumsuz olarak etkilemektedir.

Ülkemizde yetiştirilen meyve üretiminin %18'i narenciye türüdür. 2002 verilerine göre Türkiye'deki narenciye ağaçları sayısı ürün veren 27 bin; ürün vermeyen 2478 olmak üzere toplam 29 bin 478'dir. Narenciye üretiminin yaklaşık yarısı portakal türünde yapılmaktadır.

Narenciye türü ağaçlar, dikilişlerinden 4-5 yıl sonra ürün vermektedir. Ağaçların yetiştirilmesi ve ürün alımına kadar geçen sürede topraktan verim alınamamaktadır. Fidanın ürün veren ağaç oluşuna kadar ciddi maddi gideri vardır. Dikim, koruma, sulama, arazinin temiz tutulması, ağaçların ilaçlanması gibi faaliyetler getirisi olmayan yatırım giderleridir.

Narenciye, ürün vermeye başlayınca titiz bakım ve takip ister. Narenciyenin zamanında budanıp, ilaçlanıp, dibinin sürülüp, zamanında toplanıp pazara çıkarılması gerekir.

Narenciyenin ürün verimi, yıldan yıla değişmektedir. Bu verimin değişikliği üreticiye ve narenciyenin yıl içindeki bakımına bağlı olduğu kadar doğa koşullarına da bağlıdır. Yıl boyunca çok iyi bakımla ürüne dönüştürdüğü ağacın meyveleri, bir gecede yaşanan don olayıyla yok olur.

Ürün bazında arz ve talebin dengesiz olması, fiyat dalgalanmalarına neden olmaktadır. Ürünün kalitesine göre değil, komisyoncunun isteğine göre fiyat belirlendiği için üretici sıkıntı çekmektedir. Örneğin geçen yıl 700 bin liraya pazar bulan limonun 1 kilosu, bu yıl 150-200 bin lira arasında değişmektedir. Üreticinin ürün karşılığı parasını ne zaman alabileceği ise komisyoncunun insafına kalmıştır.

Narenciye üreticilerine mutlaka devlet desteği yapılmalıdır. İşsizliğin %10'larda dolaştığı ülkemizde üretimi sırasında istihdam yaratan narenciye yetiştiricilerine devlet sahip çıkmalıdır.

Ağaç diplerine dökülen meyvelerin değerlendirilememesi ciddi maddi kayıplara neden olmaktadır.

Üreticinin narenciyesini stoklaması mümkün değildir. Bu tür bir girişim üretici için ciddi bir giderdir ve ürün değerini bile geçebilmektedir.

Narenciye üreticileri arasında TARIŞ türü birlik olmadığı için, örgütsüzlüğün getirdiği sorunlar artarak sürmektedir.

Pamuk üreticileri, maliyetlerin artması nedeniyle arazilerin narenciye üretimine dönüştürülerek değerlendirmeye başlamışlardır. Fiyatlardaki istikrarsızlık yeni narenciye üreticisini bir kez daha arayışa yöneltmiştir.

Gübre, ilaç fiyatlarının ve mazotun pahalı oluşu ürünün kalitesini düşürürken maliyetini artırmıştır. Üretici gereksinimi olan gübre, ilaç ve mazot alamadığı için narenciyeye yeterli bakımı yapamamaktadır. Geçen yıl verilerine göre üre gübresinin fiyatı 19-20 milyon iken bu yıl 28 milyon civarındadır. Limonun bu yıl ki piyasa değerinden çıkarsak ürün fiyatının yarıdan daha fazla düştüğünü, girdi fiyatının %50 arttığını görürüz. Gelir gider arasındaki olumsuz artış üreticinin belini bükümüştür.

Üreticilerimiz, sorunlarına çözüm bulunmasını beklemektedir.

Sayılan bu nedenlerle, ülkemizde narenciye üreticilerinin sorunlarının ve çözümlerinin belirlenmesi için Anayasanın 98.ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105.maddeleri gereğince meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

Ali ARSLAN
Muğla Milletvekili
Ve 48 Milletvekili

1. Ali ARSLAN-Muğla
2. Yücel ARTANTAŞ-Iğdır
3. Hüseyin EKMEKÇİOĞLU-Antalya
4. Haluk KOÇ-Samsun
5. Engin ALTAY-Sinop
6. Nurettin SÖZEN-Sivas
7. Mehmet YILDIRIM-Kastamonu
8. Gürol ERGİN-Muğla
9. Erol TINASTEPE-Erzincan
10. Mustafa ÖZYÜREK-Mersin
11. Ali OKSAL-Mersin
12. Muharrem İNCE-Yalova
13. Necati UZDİL-Osmaniye
14. Uğur AKSÖZ-Adana
15. Ufuk ÖZKAN-Manisa
16. Yakup KEPENEK-Ankara
17. Enver ÖKTEM-İzmir
18. İzzet ÇETİN-Kocaeli
19. İsmail DEĞERLİ-Ankara
20. Mehmet Vedat MELİK-Şanlıurfa
21. Türkan MİÇOOĞULLARI-İzmir
22. Atilla KART-Konya
23. Kemal SAĞ-Adana
24. Mehmet Ziya YERGÖK-Adana
25. Mehmet KÜÇÜKAŞIK-Bursa
26. Nadir SARAÇ-Zonguldak
27. Osman ÖZCAN-Antalya
28. Atila EMEK-Antalya
29. Nail KAMACI-Antalya
30. Birgen KELEŞ-İstanbul
31. Sedat PEKEL-Balıkesir
32. Mehmet Mesut ÖZAKCAN-Aydın
33. Ali Kemal KUMKUMOĞLU-İstanbul
34. Bülent BARATALI-İzmir
35. Mehmet Akif HAMZAÇEBİ
36. Feridun Fikret BALOĞLU-Antalya
37. N. Gaye ERBATUR-Adana
38. Ahmet ERSİN-İzmir
39. Vezir AKDEMİR-İzmir
40. Hakkı ÜLKÜ-İzmir
41. Mevlüt COŞKUNER-Isparta
42. Mehmet U. NEŞŞAR-Denizli
43. Mehmet Sefa SİRMEN-Kocaeli
44. Zekeriya AKINCI-Ankara
45. Abdulaziz YAZAR-Hatay
46. Yılmaz KAYA-İzmir
47. Orhan SÜR-Balıkesir
48. Muharrem TOPRAK-İzmir
49. Hüseyin ÖZCAN-Mersin